



Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

“Затверджено”
Заступник ректора

Проф. І.П.Гладкий
“___” _____ 2011 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни „ Економічна діагностика ”
(за вимогами кредитно-модульної системи)

Робоча програма складена к.е.н., доцентом кафедри економіки підприємства Горючим Д.А. на основі освітньо-професійної програми для галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» та навчального плану за спеціальністю 8.03050401 «Економіка підприємства» (за видами економічної діяльності).

Робоча навчальна програма розглянута на засіданні кафедри економіки підприємства (протокол № від «__» _____ 2011 р.)

Завідувач кафедрою

економіки підприємства, д.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

Схвалено Радою (методичною комісією) ФУБ

Протокол № __ від " __ " _____ 2011 р.

Голова Ради (методичної комісії)

факультету управління та бізнесу, д.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

«УЗГОДЖЕНО»

Зав. випускової кафедри, д.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

“ __ ” _____ 2011 р.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(системний змістовний модуль)

1. Опис навчальної дисципліни
" Економічна діагностика "

Характеристика обсягів підготовки	Характеристика лекційного потоку	Характеристика навчального процесу
Загальний обсяг – 3 кредиту	Галузь знань: 0305 "Економіка та підприємництво"	Навчальний курс – циклу нормативних дисциплін
Усього годин – 108	Спеціальність – 8.03050401	підготовки магістрів
Усього блоків змістових модулів - 3	Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)	
Один блок змістових модулів – 36 годин	Освітньо - кваліфікаційний рівень – магістр	Рік підготовки 5-й
Усього змістових модулів – 12	Кількість навчальних груп в потоці – 1	Семестр навчання 9-й
Один змістовий модуль в середньому – 9 годин	Лектор, відповідальний за курс – доцент, к.е.н. Горовий Дмитро Анатолійович	Кількість лекційних годин – 24
Всього аудиторних годин на тиждень – 2 години (1 лекцій, 1 практичних занять)		Практичні заняття, годин – 24
		Лабораторних занять, годин –
		Самостійна робота, годин – 60
		Поточний контроль (види контролю: модульні тестові роботи)
		Підсумковий контроль (види контролю: інтегрований іспит)

2. Мета та завдання

Дисципліна " Економічна діагностика " є нормативною дисципліною з підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" зі спеціальності "Економіка підприємства". Вивчення даного курсу припускає попереднє освоєння таких економічних і загальнопрофесійних дисциплін: мікроекономіка, економічна теорія, економіка підприємства, фінанси підприємства, економічний аналіз.

Предметом навчальної дисципліни є принципи діагностики результативності господарської діяльності за кілька періодів, виявлення факторів, які позитивно або негативно вплинули на неї, а також визначення реальної фінансової стійкості підприємства в цілому або окремих аспектів його платоспроможності, кредитоспроможності, інноваційної привабливості,

Метою навчальної дисципліни є підготовка магістрів в галузі економіки на рівні професійних вимог зі спеціальності щодо реалізації комплексного підходу до аналітичної оцінки економічної і фінансової діяльності сучасного підприємства за умов експрес та поглибленої

Основні завдання дисципліни полягають у формуванні системи знань, вмінь та уявлень щодо предмету навчальної дисципліни.

В результаті вивчення дисципліни „Економічна діагностика" фахівець повинен

Знати:

- основні методи і підходи економічної діагностики, тобто її інструментарію;
- методику опрацювання бухгалтерської звітності для цілей економічної діагностики;
- основи оцінки конкурентного середовища і конкурентоспроможності підприємства;
- рівні та співвідношення граничних значень показників діяльності підприємства, що обумовлюють фінансову стійкість і платоспроможність підприємства;
- сутність діагностики формування, розподілу і використання ресурсів підприємства і перед усім його фінансів для зростання прибутку і капіталу;
- положення діагностики рівню економічної культури і безпеки підприємства.

Вміти:

- агрегувати бухгалтерсько-фінансову звітність підприємства;
- бути спроможним логічно відновити господарські операції відображені у звітності та запропонувати заходи щодо покращення стану підприємства у майбутніх періодах його діяльності;
- дослідити зовнішні і внутрішні чинники фінансової стійкості підприємства, що діагностується;
- виконати комплексну діагностику фінансово-економічної діяльності підприємства;
- запропонувати рекомендації по удосконаленню господарського механізму, підвищенню ефективності його функціонування;
- впровадити технології контролю за фінансово-економічним станом підприємства;
- володіти всіма основними методами і методиками економічної діагностики з використання ПЕОМ.

Мати уявлення про:

- методи оцінки кредитоспроможності сучасного підприємства за умов припустимого рівню ризику;
- сутність визначення рейтингу підприємства.

3. Зміст навчальної програми

Вступ

Навчальна дисципліна "Економічна діагностика" покликана саме сприяти формуванню навичок подолання дестабілізуючих факторів і деструктивних процесів на підприємстві за допомогою аналізу його фінансового стану та результатів виробничо-господарської діяльності. Дисципліна займає провідне місце у підготовці магістрів напряму, оскільки надає студентам знань для самостійного проведення діагностики підприємства за різними напрямками його діяльності.

Навчальна дисципліна складається з 3-х блоків змістових модулів, які, в свою чергу, складаються з 12 тем (змістових модулів).

Самостійна робота студента складається з виконання комплексного індивідуального розрахункового завдання (ІРЗ), що послідовно виконується за кожним змістовим модулем.

Контроль знань і умінь виконується як за допомогою перевірки ІРЗ, так і за допомогою тестів за кожним блоком модулів.

Блок змістових модулів № 1.

Експрес – діагностика підприємства

Змістовий модуль (тема) 1.

Предмет і завдання дисципліни «Економічна діагностика»

Поняття, сутність та види економічної діагностики діяльності суб'єктів господарювання. Система діагностики. Основні підходи до читання фінансових звітів підприємств. Загальні принципи діагностики. Інструментарій діагностики. Оцінка фінансової стійкості суб'єктів, як прикладної основи діагностики економіко-фінансової діяльності конкретного підприємства. Основні фінансові звіти підприємства, що використовуються у економічній діагностиці. Загальна характеристика джерел інформації про активи, зобов'язання та власний капітал. Основні терміни балансу та звіту про фінансові результати підприємства, що використовуються в діагностиці. Агрегування фінансової звітності для цілей діагностики.

Змістовий модуль (тема) 2.

Експрес - діагностика майна і ринкової цінності підприємства

Оцінка ефективності функціонування підприємств за наявністю, розміщенням та джерелами формування активів підприємства. Дослідження структури капіталу і його основні завдання. Аналіз динаміки валюти балансу підприємства та його структури. Аналіз динаміки структури джерел капіталу. Оцінка підсумків аналізу після завершення діагностики динаміки і структури сукупних активів і сукупних пасивів підприємства. Визначення загальних пропорцій імобілізації капіталу підприємства в його майні. Резерви оптимізації структури активів. Групування капіталу підприємства за характером участі у виробництві для цілей діагностики. Зведена оцінка показників експрес – діагностики економіко - фінансової діяльності підприємства: визначаються темпи зростання або зменшення за кожним показником. Оцінка структури основних фондів підприємства. Схема втілення потенційних витрат у активах підприємства та потенційних доходів у його пасивах. Вивчення вартості, складу, структури і технічного стану основних фондів Джерела інформації для цієї оцінки. Оцінка складу і структури активної частини основних фондів підприємства. Дослідження змінень амортизаційних відрахувань. Діагностика економічних наслідків. Перегляди методу амортизації та строку експлуатації. Загальна структура фінансових ресурсів підприємства. Оцінка співвідношення між статтями активу та пасиву балансу. Аналіз джерел власних коштів: система показників та технологія їх розрахунку. Основна умова фінансової стійкості суб'єкту господарювання.

Змістовий модуль (тема) 3.

Управлінська діагностика

Джерела формування прибутку підприємства. Аналіз формування прибутку підприємства. Оцінка виконання планів по реалізації продукції та отриманий прибутку. Вивчення внутрішніх і зовнішніх факторів формування прибутку. Оцінка можливостей підприємства щодо резервів збільшення прибутку та підвищення рентабельності. Резерви збільшення фінансових результатів діяльності підприємства.

Змістовий модуль (тема) 4.

Основні завдання для СРСР за змістовими модулями №1, 2, 3

1. Поняття, сутність та види економічної діагностики діяльності суб'єктів господарювання.
2. Основні підходи до читання фінансових звітів підприємств. Загальні принципи діагностики.
3. Агрегування фінансової звітності для цілей діагностики.
4. Оцінка ефективності функціонування підприємств за наявністю, розміщенням та джерелами формування активів підприємства.
5. Схема втілення потенційних витрат у активах підприємства та потенційних доходів у його пасивах.
6. Групування капіталу підприємства за характером участі у виробництві для цілей діагностики.
7. Діагностика економічних наслідків.
8. Аналіз джерел власних коштів: система показників та технологія їх розрахунку.
9. Джерела формування прибутку підприємства.
10. Вивчення внутрішніх і зовнішніх факторів формування прибутку.
11. Резерви збільшення фінансових результатів діяльності підприємства.

Блок змістових модулів № 2 Фінансова діагностика підприємства

Змістовий модуль (тема) 5.

Фінансова діагностика підприємства

Система показників рентабельності і їх оцінка. Оцінка напрямків використання прибутку. Вивчення обсягу, асортименту структури виробництва та реалізації продукції, рівня її якості, основних факторів впливу на результати діяльності. Виявлення внутрішньогосподарських резервів. Джерела інформації для даного аналізу. Оцінка динаміки виробництва і реалізації продукції у порівняльних цінах. Вивчення складових асортиментної політики підприємства. Основні внутрішньо системні чинники, що визначають обсяги виробництва та реалізації. Діагностика рентабельності виробництва та реалізації продукції. Вивчення динаміки витрат підприємства. Показники собівартості продукції підприємства та їх оцінка. Вивчення кошторису виробництва. Діагностики величини витрат на

Діагностики величини витрат на виробництво продукції та кількісне визначення факторних впливів на них. Основні напрямки зниження собівартості продукції.

Змістовий модуль (тема) 6.

Діагностика економічної безпеки підприємства

Вивчення рівню економічної безпеки. Дослідження факторів, що обумовлюють рівень економічної безпеки. Традиційна система забезпечення економічної безпеки підприємства. Три концептуальні групи методів оцінки економічної безпеки. Види ризиків за умов оцінки економічної безпеки. Інтегральна оцінка рівня економічної безпеки. Причинно-наслідкові зв'язки змінений ефективності функціонування підприємства. Система критеріїв оцінки ефективності діяльності підприємства. Класифікація показників вимірювання рівню ефективності діяльності підприємства. Напрямки реалізації на практиці методичних підходів збільшення ефективності функціонування підприємства. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства.

Змістовий модуль (тема) 7.

Діагностика виробничого потенціалу підприємства

Основні типи моделей для діагностики виробничого потенціалу підприємства. Аналіз за моделями Du Pont та ZVEI. Аналіз за фінансовими коефіцієнтами (R-аналіз). Методика рейтингової оцінки фінансового стану підприємства. Схема діагностики економіко-фінансового стану підприємства, що підлягають приватизації. Система показників комплексної діагностики та технологія їх розрахунку і оцінки. Комплексна оцінка на основі попередньо розрахованих показників ефективності фінансово - економічної діяльності та визначення зон, що потребують подальшого ґрунтовнішого аналізу.

Змістовий модуль (тема) 8.

Основні завдання для СРСР за змістовими модулями №5, 6, 7

1. Система показників рентабельності і їх оцінка. Оцінка напрямків використання прибутку.
2. Виявлення внутрішньогосподарських резервів.
3. Джерела інформації для даного аналізу.
4. Діагностика рентабельності виробництва та реалізації продукції.

5. Вивчення кошторису виробництва.
6. Діагностики величини витрат на виробництво продукції та кількісне визначення факторних впливів на них.
7. Вивчення рівню економічної безпеки.
8. Дослідження факторів, що обумовлюють рівень економічної безпеки. Види ризиків за умов оцінки економічної безпеки.
9. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства.
10. Основні типи моделей для діагностики виробничого потенціалу підприємства.
11. Методика рейтингової оцінки фінансового стану підприємства.
12. Система показників комплексної діагностики та технологія їх розрахунку і оцінки.

Блок змістових модулів № 3 Комплексна діагностика підприємства

Змістовий модуль (тема) 9.

Оцінювання стратегічного протистояння підприємств-конкурентів.

Конкурентні переваги та їх види. Джерела конкурентних переваг. Напрями досягнення конкурентних переваг. Інновації. Стратегія створення конкурентних переваг. Диференціація (Індивідуалізація). Стратегія синергізму. Стратегічні групи конкурентів.

Змістовий модуль (тема) 10.

Діагностика конкурентоспроможності підприємства і його продукції

Сутність діагностики конкурентоспроможності підприємства і його продукції. Цілі і основні етапи діагностики конкурентоспроможності підприємства і його продукції. Портфельний аналіз. Матриці портфельного аналізу: Бостонської консультативної групи (БКГ), SWOT, консультативних фірм McKinsey і Arthur D. Little. Специфіка складання матриці McKinsey — General Electric. Екран бізнесу і його інтерпретація. Тривимірна схема Абеля. Портфельна матриця Р. Купера

Змістовий модуль (тема) 11.

Діагностика корпоративної культури підприємства

Корпоративна культура підприємства. Система цінностей та переконань колективів. Типи культурних орієнтацій колективів. Органічна,

нань колективів. Типи культурних орієнтацій колективів. Органічна, підприємницька, бюрократична, адхократична та партисипативна культури та відмінності між ними. у фактичному, бажаному та можливому стані. Діагностики культури у фактичному, бажаному та можливому стані.

Змістовий модуль (тема) 12.

Основні завдання для СРСР за змістовими модулями №9, 10, 11

1. Стратегічні групи конкурентів.
2. Сутність діагностики конкурентоспроможності підприємства і його продукції.
3. Цілі і основні етапи діагностики конкурентоспроможності підприємства і його продукції.
4. Матриці портфельного аналізу
5. Система цінностей та переконань колективів.
6. Діагностики культури у фактичному, бажаному та можливому стані.

Висновки

Опанування дисципліни допоможе студентам у виконанні аналітичного (другого) розділу магістерської роботи.

4. Розподіл навчального часу за модулями та видами занять

(таблиця 4.1 та таблиця 4.2)

Таблиця 4.1

№ п/п	Назви змістових модулів (тем)	Кількість годин за навчальним планом				
		Всього, год/кред	аудитор на, год.	Лекції, год.	практич ні заняття, год.	самостійн а робота, год.
Блок змістових модулів № 1. Експрес-діагностика підприємства						
1	Предмет і завдання дисципліни «Економічна діагностика»	10/0,28	4	2	2	6
2	Діагностика майна і ринкової цінності підприємства	10/0,28	4	2	2	6
3	Управлінська діагностика	12/0,33	8	4	4	4
4	Основні завдання для СРС	4/0,11				4
	Всього за блоком змістових модулів 1	36/1	16	8	8	20
Блок змістових модулів № 2 Фінансова діагностика підприємства						
5	Фінансова діагностика підприємства	12/0,33	8	4	4	4
6	Діагностика економічної безпеки підприємства	10/0,28	6	4	2	4
7	Діагностика виробничого потенціалу підприємства	10/0,28	6	2	4	4
8	Основні завдання для СРС	4/0,11				4
	Всього за блоком змістових модулів 2	36/1	20	10	10	16
Блок змістових модулів № 3. Комплексна діагностика підприємства						
9	Оцінювання стратегічного протистояння підприємств-конкурентів	10/0,28	4	2	2	6
10	Діагностика конкурентоспроможності підприємства і його продукції	10/0,28	4	2	2	6
11	Діагностика корпоративної культури підприємства	10/0,28	4	2	2	6
12	Основні завдання для СРС	6/0,16				6
	Всього за блоком змістових модулів 3	36/1	12	6	6	24
	Разом	108/3	48	24	24	60

Таблиця 4.2 – Перелік тем практичних занять

<i>Змістовний модуль №</i>	<i>Назва практичних занять</i>	<i>Кількість годин</i>	<i>Обсяг навчального матеріалу (кредити)</i>
<i>1</i>	Предмет, об'єкт, цілі та задачі курсу	<i>2</i>	0,056
<i>2</i>	Діагностика майна і ринкової цінності підприємства	<i>2</i>	0,056
<i>3</i>	Управлінська діагностика	<i>2</i>	0,056
<i>1-4</i>	КР №1	<i>2</i>	0,056
<i>5</i>	Фінансова діагностика підприємства	<i>4</i>	0,112
<i>6</i>	Діагностика економічної безпеки підприємства	<i>2</i>	0,056
<i>7</i>	Діагностика виробничого потенціалу підприємства	<i>2</i>	0,056
<i>5-8</i>	КР №2	<i>2</i>	0,056
<i>9</i>	Оцінювання стратегічного протистояння підприємств-конкурентів	<i>2</i>	0,056
<i>10</i>	Діагностика конкурентоспроможності підприємства і його продукції	<i>2</i>	0,056
<i>9-12</i>	КР №3	<i>2</i>	0,056
	<i>ЗАГАЛОМ</i>	<i>24</i>	<i>0,67</i>

5. Структура залікових модулів та оцінка працевитрат студента

Таблиця 5.1 - Структура залікових модулів

№	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	Обсяг навчального матеріалу (кредити)	Форма контролю
1	Перший заліковий модуль (по змістовим модулям 1-4)	36	1	Поточне тестування
2	Другий заліковий модуль (по змістовим модулям 5-8)	36	1	
4	Третій заліковий модуль (по змістовим модулям 9-12)	36	1	
4	Інтегрований іспит			

Примітка: кредити за дисципліну студенту нараховуються після успішного засвоєння та позитивної звітності за кожний заліковий модуль як арифметична сума кредитів.

6. Система оцінка знань студентів і шкала оцінок

Таблиця 6.1- Система оцінка знань студентів за окремими модулями.

За шкалою ESTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	Відмінно	90 – 100
BC	Добре	75 – 89
DE	Задовільно	60 – 74
FX	Незадовільно з можливістю перездати	35 – 59
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1 – 34

Примітка: згідно з наказом МОН України від 30.12.05 №774 підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни визначається як середньозважена результатів засвоєння окремих залікових модулів.

$$Q = \alpha_1 \cdot B_1 + \alpha_2 \cdot B_2 + \alpha_3 \cdot B_3,$$

де $\alpha_1 = \alpha_2 = \alpha_3 = 0,33$ – вагові коефіцієнти складності 1-го, 2-го, 3-го залікового модулів, відповідно;

B_1, B_2, B_3 – абсолютні значення оцінки знань (у балах, 1÷100) за окремими заліковими модулями;

Q – значення підсумкової оцінки знань студентів (у балах, 1÷100) за навчальну дисципліну.

7. Види, форми та методи навчання (лекції, практичні роботи, консультації, самостійна робота)

Види проведення поточного та підсумкового контролю:

1. Контроль відвідування занять.
2. Перевірка та прийом домашніх завдань.
3. Усне опитування на лекціях, практичних заняттях.
4. Письмові контрольні роботи.
5. Письмові тестові роботи
6. Підсумкове тестування за заліковими модулями.

8. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Економічна діагностика».
2. Методичні вказівки і завдання до практичних занять з дисципліни «Економічна діагностика».
3. Електронний конспект лекцій у вигляді слайдів.

Всі матеріали містяться в електронному вигляді на освітньому порталі ХНАДУ.

Ресурси мережі Internet

<http://eco.rea.ru/e/Stat.nsf/Materials>

<http://eco.rea.ru/e/Stat.nsf/labourtaskscontent>

<http://eco.rea.ru/e/Stat.nsf/labourtablesshemescontent>

<http://www.refine.org.ua/>

<http://vhole.h1.ru/money/trud.htm>

<http://www.nes.ru/russian/index.htm>

<http://digma.donetsk.ua/~ep/pdfs/et/et001.pdf>

http://www.hse.ru/science/lab_ups/LABER/WIN/LbrIndex.htm

<http://ya.com.ua/Education/konspekt/Subject/Labor.htm>

9. Рекомендована література для самостійної роботи

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 № 996-ХІУ (з пізнішими змінами і доповненнями) // Спец. додаток "Нова бухгалтерія" до тижневика "Дебет-Кредит". – 2000. – №1.

2. Закон України "Про оподаткування доходів підприємств і організацій" // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1992. – N 23. – С. 333.

3. Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" // Відомості Верховної Ради (ВВР) 1995. –N 4. – С. 28

4. Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" // Відомості Верховної Ради (ВВР) . –1992. –N 31. – С.440

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 „Баланс" від 31.03.1999, №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) // Спец. додаток „Нова бухгалтерія" до тижневика „Дебет-Кредит". – 2000. – № 1.

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 „Звіт про фінансові результати" від 31.03.1999, №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) // Спец. додаток „Нова бухгалтерія" до тижневика „Дебет-Кредит". – 2000. – № 1.

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 „Звіт про рух грошових коштів" від 31.03.1999, №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) // Спец. додаток „Нова бухгалтерія" до тижневика „Дебет-Кредит". – 2000. – №1.

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 „Звіт про власний капітал" від 31.03.1999 №87 (з пізнішими змінами і доповненнями) // Спец. додаток „Нова бухгалтерія" до тижневика „Дебет-Кредит". – 2000. – № 1.

Основна:

9. Костенко Т.Д. та ін.. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: Навчальний посібник. – К.: Центр сучасної літератури, 2005. – 400 с.

10. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 196 с.

11.Горицкая Н. Г. Бухгалтерский учет и финансовый анализ: Практическое пособие. – К.: ООО Редакция газеты "Бухгалтерия. Налоги. Бизнес", 2001. – 288 с.

12.Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2000. – 378 с.

13.Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. – К.: Максимум, 2001. – 600 с.

14.Дороніна М.С., Мартюшева Л.С., Горовий Д.А. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник. – Харків: Вид. ХДЕУ, 2002. – 156 с.

15.Крайник О. П., Клепікова З. В. Фінансовий менеджмент. Навчальний посібник. – Львів: Державний університет "Львівська політехніка"; К.: Дакор, 2000. – 260 с.

16.Мазур И.И., Шапиро В.Д. Реструктуризация предприятий и компаний: Учеб. пособие для вузов. – Мю: ЗАО "Издательство "Экономика", 2001. – 456 с.

Додаткова:

17.Голов С. Ф., Єфименко В. І Фінансовий та управлінський облік. – К.: ТОВ "Автоінтерсервіс", 1996. – 544 с.

18.Финансовый менеджмент: теория и практика. Учебник / Под ред. Е. С. Стояновой. – М.: Перспектива, 1998. – 656 с.

19.Ковалев В. В. Сборник задач по финансовому анализу. Учебн. пособие. – М.: Финансы и статистика, 1997. – 324 с.

20.Ковалев В. В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. – М.: Финансы и статистика, 1995. – 432 с.

21.Управление инвестициями: В 2-х т. Т.1. / В.В. Шеремет, В.М. Павлюченко, В.Д. Шапиро и др. – М.: Высшая школа, 1998. – 416 с.

Підпис укладача _____